

Auteurs

L.R.W. van Els
E.T.M. Willems

Over Onderwijs met Zorg

Onderwijs met Zorg ontwikkelt educatieve praktijkgerichte bijscholingen voor zorgprofessionals. De bijscholingen vinden plaats in een kleine groepen zodat persoonlijke aandacht centraal staat.

www.onderwijsmetzorg.nl

© OnderwijsmetZorg, Kessel/Barneveld 2022

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Ten geleide

Deze training is geschikt voor gediplomeerde helpende-plus, begeleiders maatschappelijke zorg, verzorgende-IG en verpleegkundige die de handeling medicatietoediening willen bijscholen. De reader omvat de theoretische onderbouwing die u gebruikt om zich voor te bereiden op de fysieke bijeenkomst waarbij de handelingen in een vaardigheidslokaal onder begeleiding geoefend / uitgevoerd zullen worden. Medicatietoediening is een risicovolle handelingen. Dit zijn handelingen die een aanvaardbaar risico met zich mee brengen en waarvoor geen uitvoeringsverzoek van de arts noodzakelijk is.

Inhoud

Ten geleide	2
Hoofdstuk 1 Verantwoordelijkheid en Wetgeving	5
1.1 Verantwoordelijkheid.....	5
1.2 Bevoegd en bekwaam	5
1.3 Voorbehouden- en risicovolle handelingen.....	5
1.4 Wet BIG.....	6
1.5 Wet WGBO	6
1.6 Wet Zorg en Dwang	6
1.7 Wet Medezeggenschap Cliënten Zorg	7
1.8 Wet Langdurige Zorg	7
1.9 Wet Toetreding Zorgaanbieders WTZA.....	7
1.10 Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg	8
1.11 Wet verplichte meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	8
1.12 Het Medisch Beroepsgeheim.....	8
1.13 Aansprakelijkheid.....	9
1.14 Wie is bevoegd om medicatie toe te dienen?	9
1.15 De student.....	9
1.16 Voorlichting	9
1.17 Melding incident.....	10
Hoofdstuk 2 Vilans protocollen	11
2.1 Protocol.....	11
2.2 KICK-protocollen (Vilans).....	11
2.3 Trainen met protocollen	11
Hoofdstuk 3 Anatomie en Fysiologie	12
Hoofdstuk 4 Medicatieproces	13
4.1 Wat houdt het medicatieproces in?	13
4.2 Factoren binnen het medicatieproces.....	14
4.3 Risicovolle handeling	14
4.4 Het medicatie recept.....	14
4.5 Het bewaren van medicatie	15
Hoofdstuk 5 Medicatieveiligheid	16
5.1 BEM score	16
5.2 Toedienen	16
5.3 Veiligheid.....	17
5.4 Opiaten bewaren.....	17
5.5 Dubbele controle.....	18
Hoofdstuk 6 Het uitzetten van medicatie	19
6.1. Geneesmiddel distributiesysteem (GDS).....	19

6.2 Toedieningslijst	19
6.3 Aandachtspunten bij het uitzetten van medicatie	19
Hoofdstuk 7 Medicatietoediening	20
7.1 Manieren van medicatietoediening	20
7.2 Werking van geneesmiddelen	21
7.3 Medicatie per os.....	21
7.4 Oogzalf/-druppels.....	21
7.5 Neusdruppels	21
7.6 Oordruppels	22
7.7 Huidzalf	22
7.8 Transdermale pleister	22
7.9 Sublinguaal (onder te tong)	22
7.10 Buccale toediening (in de wangzak)	22
7.11 Vernevelen.....	23
7.12 Spray- en poederinhalatie.....	24
7.13 Microlax.....	25
7.14 Medicatievormen.....	25
Hoofdstuk 8 Hulpmiddelen medicatietoediening	27
8.1 Hulpmiddelen bij medicatietoediening	27
8.2 Het vermalen van medicatie	29
Hoofdstuk 9 Medicatiegroepen.....	30
9.1 Weet wat je geeft.	30
9.2 Stofnaam/merknaam.....	30
9.3 Medicatiegroepen	31
9.4 Casuïstiek (t.b.v. oefenen in praktijklokaal).....	37
Hoofdstuk 10 Medisch rekenen	39
10.1 Medisch rekenen.....	39
10.2 Antwoorden medisch rekenen	40
Bijlagen	41
Bijlage 1: Anatomie/Fysiologie.....	41
Bijlage 2: Aftekenlijst medicatie	50
Bijlage 3: Dubbel te controleren lijst	51
Bijlage 4: Vragenlijst BEM score.....	54
Verwijzingen.....	56

Hoofdstuk 4 Medicatieproces

4.1 Wat houdt het medicatieproces in?

Het medicatieproces is een methode waarbij de zorgprofessionals (helpende-plus, verzorgende IG, verpleegkundigen, begeleiders) betrokken zijn bij het geven van medicijnen aan patiënten. Dit omvat het verifiëren van medicatieorders, het bereiden, toedienen en het aanreiken van medicijnen, het bijhouden van medicatie-administratie. De zorgprofessionals zijn ook verantwoordelijk voor het waarnemen van zorgvragers voor bijwerkingen of allergische reacties op medicijnen en het rapporteren van deze aan de arts. Het doel van het medicatieproces is om te zorgen dat zorgvragers de juiste medicijnen op de juiste manier krijgen om hun gezondheid te verbeteren en complicaties te voorkomen.

1. Het medicatieproces omvat meerdere stappen:
2. Het vaststellen van een diagnose door de arts.
3. Het bepalen van de behandeldoelen door de arts.
4. Het voorschrijven van de juiste medicatie door de arts.
5. Het uitreiken van een recept door de arts.
6. Het afleveren van de medicatie bij de apotheek.
7. Het geven van instructies aan de patiënt over hoe de medicatie te gebruiken door de apotheker (assistente).
8. Het registreren van de toe te dienen medicatie door de zorgprofessional
9. Het aanreiken en toedienen van de medicatie aan de zorgvrager door de zorgprofessional.
10. Het monitoren van de effecten van de medicatie door de zorgprofessional.
11. Het bijstellen van de dosering indien nodig door de arts.

Figuur 4.1 Het medicatieproces (Instituut verantwoord medicijngebruik, 2023).

4.2 Factoren binnen het medicatieproces

Zorgprofessionals moeten rekening houden met verschillende factoren tijdens het medicatieproces. Hieronder staan enkele belangrijke overwegingen:

Veiligheid

Zorgprofessionals moeten zich ervan verzekeren dat de juiste medicatie aan de juiste patiënt op de juiste manier wordt gegeven, en dat de medicatie niet in strijd is met andere medicijnen die de patiënt gebruikt.

Bijwerkingen

De arts dient de patiënt informeren over de werking en de mogelijke bijwerkingen van de medicatie. De zorgprofessionals heeft hier een ondersteunende rol in.

Monitoring

Zorgprofessionals dienen de patiënten regelmatig controleren om te zien of de medicatie effectief is en of er bijwerkingen zijn.

Communicatie

Zorgprofessionals hebben regelmatig overleg met de voorschrijvende arts en andere zorgverleners over de medicatie van de patiënt, zoals de dosering, de effectiviteit en de bijwerkingen.

4.3 Risicovolle handeling

Medicatie toedienen en uitzetten is een risicovolle handeling. Om deze handeling uit te mogen voeren dient er een geldig recept te zijn van de arts. Indien dit recept er niet is mag de zorgprofessional geen medicatie toedienen en uitzetten. Wanneer een apotheker een recept heeft ontvangen mag hij de medicatie uitgeven indien zij bekwaam is.

4.4 Het medicatie recept

Het is belangrijk om te weten dat sommige medicijnen op recept verkrijgbaar zijn, terwijl andere medicijnen zonder recept verkrijgbaar zijn. De apotheker mag een recept alleen verwerken als de zelfstandige bevoegd arts een correct recept uitschrijft. Een medicatie recept in Nederland moet aan de volgende eisen voldoen:

- ✓ Het recept moet op een officieel formulier worden geschreven, dat door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) is goedgekeurd;
- ✓ Het recept moet worden ondertekend door een bevoegde arts of tandarts, met vermelding van diens naam, handtekening of paraaf;
- ✓ Het recept moet de naam, voorletters en geboortedatum van de zorgvrager bevatten;
- ✓ Het recept moet de naam, dosering en hoeveelheid van het voorgeschreven medicijn bevatten.
- ✓ Het recept moet de datum van uitgifte bevatten.
- ✓ Het recept mag maximaal 3 maanden geldig zijn.

Alexander Rennings UMCN St Radboud 024-3611111
Nijmegen, 9 januari 2008
R). Simvastatine 40 mg Tab. Dtd no 15 S). 1dd1 a.n.
paraaf
Naam patiënt, adres, geboortedatum en geslacht

Figuur 4.1 Het medicatie recept (Expertise centrum klinische farmacologie, 2023).

4.5 Het bewaren van medicatie

In Nederland zijn er regels omtrent het bewaren van medicatie die zijn vastgelegd door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Belangrijke punten in het bewaren van medicatie zijn:

- ✓ Medicijnen moeten op een droge, koele plek worden bewaard, bij voorkeur tussen 15 en 25 graden Celsius.
- ✓ Medicijnen moeten beschermd worden tegen licht en vocht.
- ✓ Bewaar medicatie zo veel mogelijk in de originele verpakking.
- ✓ Bewaar medicijnen niet in de koelkast, tenzij de fabrikant dit aanbeveelt of de arts dit voorschrijft.
- ✓ Gebruik nooit verlopen medicatie. Verlopen en niet gebruikte medicatie kan worden teruggebracht naar de apotheek, hier wordt de medicatie volgens de voorschriften vernietigd.
- ✓ Houd kinderen uit de buurt van medicijnen, bewaar medicatie hoog in een kast.

Hoofdstuk 5 Medicatieveiligheid

5.1 BEM score

Een taak van een zorgprofessional is om in de gaten te houden of het voor de zorgvrager nog steeds mogelijk is om medicatie in eigen beheer te houden. Je controleert of de zorgvrager medicatieontrouw zijn. Heeft de zorgvrager nog het overzicht over zijn of haar medicatie? Observeer je dat medicatie soms niet tijdig wordt opgehaald bij de apotheek? Of zie je overal in huis losse medicatie liggen? Dit zijn dan de zogenaamde 'rode vlaggen'. Dit zijn redenen om het gesprek met de zorgvrager aan, te gaan over het beheer van de medicatie. Er is een applicatie 'de Rode vlaggen app', deze applicatie helpt zorgverleners om na te gaan of het voor de zorgvrager nog verantwoord is om medicatie in eigen beheer te hebben. Vaak wordt er naar aanleiding van deze analyse een BEM-score toegekend. BEM-score betekent: Beoordeling Medicatie in Eigen Beheer. Een BEM-score wordt altijd genoteerd in het (elektronische) zorgdossier. Het geeft de mate van zelfredzaamheid aan.

1. Eigen beheer
2. Klaarzetten onder toezicht
3. Aanreiken met toezicht
4. Toedienen

Er bestaan hulpmiddelen voor zorgvragers om zorgverleners eraan te helpen herinneren om hun medicatie op tijd in te nemen. Een voorbeeld hiervan is de MedApp.

Bijlage 4 geeft een weergave van de BEM score.

5.2 Toedienen

Wanneer je medicatie gaat toedienen vereist dit concentratie. In sommige werkplekken wordt er daarom bij het toedienen van medicatie een geel hesje gedragen. Hiermee toon je aan dat je niet gestoord wilt worden.

Figuur 5.1 Medicatieveiligheid (NVZA, 2023).

5.2.1. Regel van vijf

Het gebeurt nog regelmatig dat medicatie niet aan de juiste persoon verstrekt wordt. We controleren daarom bij het toedienen van medicatie aan de zorgvrager 'de regel van vijf J's'.

1. juiste persoon
2. juiste medicatie
3. juiste dosis (hoeveelheid en samenstelling)
4. juiste tijd
5. juiste toedieningswijze

Daarnaast controleer je de vervaldatum van de medicatie.

5.2.2 Melding Incident

Bij het vergeten van het toedienen van medicatie maak je altijd een MIC melding (Melding Incident Cliënt). Deze melding wordt door een kwaliteitscommissie van de organisatie opgepakt, waarna besloten wordt wat de vervolgacties zijn. In veel gevallen wordt deze melding door een kwaliteitsverpleegkundige verder vervolgd en zal het een agendapunt zijn voor een teamoverleg. Dit om de kwaliteit van zorg optimaal te houden en eventuele aanpassingen te doen in het zorgdossier. In de meeste gevallen zal de Eerst verantwoordelijke verpleegkundige/verzorgende/begeleider (EVV'er) van de zorgvrager de aanpassingen in het dossier in samenspraak met de zorgvrager en/of diens eerste contactpersoon bespreken.

5.3 Veiligheid

In de praktijk zie je nog vaak dat medicatie wordt klaargezet wanneer de zorgvrager bijvoorbeeld aan het slapen is. Het is niet de bedoeling dat je medicatie onbeheerd achter laat. Ook is het belangrijk om te kijken of er sprake is van bepaalde bijwerkingen, bijvoorbeeld afvallen, diarree, hoofdpijn. Het is belangrijk om de bijwerkingen te melden bij de voorschrijvende arts.

Draag handschoenen wanneer je medicatie hebt met antibiotica, cytostatica of hormoonpreparaten. Dit kan namelijk schadelijk zijn voor je eigen gezondheid (soms zelfs kankerverwekkend). Meestal wordt medicatie ingenomen met water. In sommige gevallen lukt dit niet en worden medicatie met bijvoorbeeld appelmoes ingenomen.

Houdt er rekening mee dat voedsel invloed kan hebben op de werking van het medicijn. Bijvoorbeeld mag medicatie bestemd voor Parkinson niet met melk worden ingenomen. Dit wordt in de meeste gevallen bij de instructies van de apotheek op de medicatie-toedieningslijst aangegeven.

Maar ook de snelheid waarmee het medicijn door het lichaam wordt opgenomen kan van invloed zijn. Bepaalde medicatie mag niet op een lege maag worden ingenomen. Bij het afmeten van de juiste hoeveelheid medicatie kan een medicijnbekertje of spuit je helpen.

5.4 Opiaten bewaren

Volgens de opiatenwet worden morfine-achtigen (opiaten) in een aparte afgesloten ruimte bewaard in een intramurale setting. Het kastje moet zodanig vastgemaakt zijn dat het niet zo maar mee te nemen is. Bovendien wordt er op toegezien wie er toegang heeft tot de opiaten.

Ze hebben een eigen administratie. Er wordt opgeschreven wie er voor welke zorgvrager wanneer en hoeveel aan medicatie uitgethaald heeft. Opiaten zijn verslavend bij verkeerd gebruik, om deze reden moet er zeer zorgvuldig mee worden omgesprongen. Tevens worden opiaten vaak misbruikt, aangezien het een vorm van drugs is, die zich makkelijk laat verkopen.

Thuis is de zorgvrager zelf verantwoordelijk voor het bewaren van de opiaten.

Figuur 5.2 Afsluitbaar opiaten kluis (VDW, 2023).

5.5 Dubbele controle

Hoe zit het ook al weer met het dubbel controleren van medicatie? Soms markeert de apotheker welke medicatie dubbel gecontroleerd worden. Soms is het een instellingsregel. Een zorgvrager of diens naasten mogen indien hij/zij wilsbekwaam is ook de dubbele controle uitvoeren. Insuline, opiaten, geneesmiddelen tegen kanker en intraveneuze medicatie dienen altijd dubbel gecontroleerd te worden. Opiaten zijn niet in de landelijke lijst dubbele controle opgenomen. Maar veel instellingen hebben wel de afspraak om opiaten dubbel te controleren. Alle medicatie die dubbel gecontroleerd moeten worden vind je een landelijke dubbele controlelijst.

De dubbele controle lijst die in bijlagen 2 van deze reader vindt zijn uit 2019.

Verwijzingen

- Abrahamse, C., Meijssen, A., Mocking, P. (2016). Verpleegtechnische handelingen niveau 4. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff
- Amazon. (2022). Elektrische inhalators. Geraadpleegd op 3 maart 2022 van, [www.amazon.nl: https://www.amazon.nl/Aerosol-eFlow-Rapid-Pari-178G1005/dp/B00WR7X70E/ref=asc_df_B00WR7X70E/?tag=nlshogostdde-21&linkCode=df0&hvadid=494675548777&hvpos=&hvnetw=g&hvrnd=7935190967844461886&hvpo ne=&hvptwo=&hvqmt=&hvdev=c&hvdvcmdl=&hvlocint=&hvlocphy=910291](https://www.amazon.nl/Aerosol-eFlow-Rapid-Pari-178G1005/dp/B00WR7X70E/ref=asc_df_B00WR7X70E/?tag=nlshogostdde-21&linkCode=df0&hvadid=494675548777&hvpos=&hvnetw=g&hvrnd=7935190967844461886&hvpo ne=&hvptwo=&hvqmt=&hvdev=c&hvdvcmdl=&hvlocint=&hvlocphy=910291)
- Apotheek archimedes (2023). Baxter. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://apothekearchimedes-mc.nl/medicijnrol/>
- Biologielessen.nl (2022). De Bloedsomloop. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://biologielessen.nl/index.php/dna-66/1951-de-bloedsomloop>
- De Hormoon Factor (2022). Hormonen bij de vrouw en de man. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.dehormoonfactor.nl/hormonen>
- Dermal toxicology specialty section.(2022). Students activities. Geraadpleegd op 2 maart 2022 van, www.toxicology.org: <https://www.toxicology.org/groups/ss/DTSS/students.asp>
- Docplayer (2022). Onze vijf zintuigen. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://docplayer.nl/155928161-T3-I7-8-de-elektronica-in-mijn-lichaam-onze-zintuigen-bronnenboek-onze-vijf-zintuigen.html>
- Educaplay. (2021). Anatomie. Geraadpleegd op 2 december 2021 van www.educaplay.com: [HTTPS://WWW.EDUCAPLAY.COM/PRINTABLEGAME/3425545-ANATOMIE.HTML](https://www.educaplay.com/printablegame/3425545-anatomie.html)
- Els, L. v. (sd). Oefenschema vaardigheden 2022. Bijscholingmetzorg, Kessel
- Erfelijkheid.nl (2022). DNA, genen en chromosomen. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, https://www.erfelijkheid.nl/erfelijk/dna_genen_chromosomen
- Expertise centrum klinische farmacologie (2023). Wet en regelgeving. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://www.voorschrijftoets.nl/online-zelfstudie-wet-en-regelgeving/>
- Gafni, A., Kruithof, R., van Wonderen, S. (2020). Anatomie en Fysiologie voor het mbo. Benelux: Pearson en Amsterdam: Expert College
- Gafni, A., Zwierstra, M., den Boer, L. (2020). Pathologie voor het mbo. Benelux: Pearson en Amsterdam: Expert College
- Gafni, A., Verhagen, I. (2018). Verpleegtechnische handelingen voor het mbo. Benelux: Pearson en Amsterdam: Expert College
- Gezondheidsnet (2022). Het urinewegstelsel. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.gezondheidsnet.nl/blaasontsteking/het-urinewegstelsel>
- Gezondheidsplein (2022). Hart en bloedsomloop. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.gezondheidsplein.nl/menselijk-lichaam/hart-en-bloedsomloop/item45075>
- Hulpmiddelenshop (2023). Medicijnvermaler Silent Knight. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://www.hulpmiddelenshop.nl/medische-hulpmiddelen/medicijnen-hulpmiddelen/medicijnvermaler-silent-knight>
- Inhalatorgebruik . (2022). Images. Geraadpleegd op 3 maart 2022 van, www.inhalatorgebruik.nl: https://inhalatorgebruik.nl/images/h380/uploads/producten/145_1.104_1.png?1386063574

Instituut verantwoord medicijngebruik (2023). Het medicatieproces. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, https://www.google.nl/search?q=medicatie+proces&sxsrf=AJOqlzWzqr--_4e8BotUvhQuPkIFVpPGWw:1674496344441&source=inms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj2wab

Instituut verantwoord medicijngebruik (2023). BEM ouderenzorg. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://www.medicijngebruik.nl/zorginstellingen/werkmateriaal-overig/2118>

Kenniscentrum Dermatologie (2022). Anatomie van de huid. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://dermatologie.slingeland.nl/kenniscentrum/Algemene-informatie/Anatomie-van-de-huid/1059/1221>

Klinimet. (2022). Assortiment. Geraadpleegd op 2 maart 2022 van, <https://www.klinimed.nl/>

Laverhof (2023) Medido. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://www.laverhof.nl/diensten/medido>

Long Alliantie Nederland. (2022). Respimat. Geraadpleegd op 3 maart 2022 van www.inhalatorgebruik.nl: <https://inhalatorgebruik.nl/nl/categorie/respimat>

Maag lever darm stichting (2022). Wat is je spijsvertering? Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.mlds.nl/gezonde-buik/hoe-werkt-de-spijsvertering/>

Math4allview (2023). Medisch rekenen. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, http://wm.math4allview.appspot.com/view?comp=lj4-h-a-h02&subcomp=lj4-h-a-h02-03&variant=basis_wm

Menselijk Lichaam (2022). Lichaamstemperatuur. Geraadpleegd op 27-10-2022 van, <https://www.menselijklichaam.nl/algemeen/lichaamstemperatuur/>

Menselijk lichaam (2022). Skelet. Geraadpleegd op 4 oktober 2022, van <https://www.menselijklichaam.nl/skelet/skelet/>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022). Medisch Beroepsgeheim. Geraadpleegd op 5 oktober 2022 van, [HTTPS://OPEN.OVERHEID.NL/REPOSITORY/RONL-D15BAEA6-10D5-4156-A9EA-11F946C38BD5/1/PDF/FACTSHEET-MEDISCH-BEROEPSGEHEIM.PDF](https://open.overheid.nl/repository/ronl-d15baea6-10d5-4156-a9ea-11f946c38bd5/1/pdf/factsheet-medisch-beroepsgeheim.pdf)

Newpharma (2023). Pillenbreker. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://www.newpharma.be/apotheek/kela-pharma/34324/pilomat-apparaat-voor-het-breken-van-pillen.html>

NVZA (2023). Patiënt- en medicatieveiligheid. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van <https://nvza.nl/voor-patienten/patient-en-medicatieveiligheid/>

Overheid.nl Wettenbank (2022). Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten. Geraadpleegd op 7 oktober 2022 van, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0040632/2021-11-06>

Quizlet (2022). Ademhalingsstelsel. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://quizlet.com/nl/316033579/ademhalingsstelsel-diagram/>

Rijksoverheid (2022). CIZ Centrum Indicatiestelling Zorg. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, www.Rijksoverheid.nl: <https://www.CIZ-Centrum-Indicatiestelling-Zorg-Contact-Rijksoverheid.nl>

Rijksoverheid (2022). Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, www.Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-van-de-zorg/wet-kwaliteit-klachten-en-geschillen-zorg>

Rijksoverheid (2022). Medezeggenschap cliënten in de zorg. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.medezeggenschap-clienten-in-de-zorg-Rechten-van-patient-en-privacy>

Rijksoverheid (2022). Wet langdurige zorg. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.wet-langdurige-zorg-Wlz-Verpleeghuizen-en-zorginstellingen-Rijksoverheid.nl>

Rijksoverheid (2022). Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>

Rijksoverheid (2022). Wet toetreding zorgaanbieders. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-van-de-zorg/wet-toetreding-zorgaanbieders-wtza>

SlidePlayer (2022). De bloedsomloop. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://slideplayer.nl/slide/15170547/>

Studeer snel (2022). Het zenuwstelsel. Geraadpleegd op 4 oktober 2022 van, <https://www.studeersnel.nl/nl/document/hogeschool-utrecht/medische-fysiologie/leerdoelen-zenuwstelsel/876243>

User:SElefant. (sd). A pack of 4 Viagra tablets . A pack of 4 Viagra tablets . GFDL, Kessel.

Vilans. (2021). Kennisdeling Kick-protocollen voor middelgrote zorg- en onderwijsorganisaties. Opgehaald van vilans: <https://www.vilans.nl/diensten/kick-protocollen-voor-middelgrote-zorg-en-onderwijsorganisaties>

Verpleegkundigen & Verzorgende Nederland (2022). Geraadpleegd op 7 oktober 2022 van, www.V&VN.nl: HTTPS://WWW.VENVN.NL/MEDIA/Q2OBDOSV/HOE-GA-JE-OM-MET-BEROEPSGEHEIM.PDF

ZonMw. (2006). Melden van incidenten in de gezondheidszorg. Utrecht.

Zorg voor Beter. (2022). Dubbele controle. Geraadpleegd op 7 oktober 2022 van, www.zorgvoorbeter.nl: https://www.knmp.nl/downloads/toelichting-bij-dubbel-controleren-lijst-2019.pdf

Zorg voor beter. (2022). Geactualiseerde lijst voor dubbele controle. Geraadpleegd op 7 oktober 2022 van, www.zorgvoorbeter.nl: https://www.zorgvoorbeter.nl/nieuws/geactualiseerde-lijst-voor-dubbele-controle-medicatie

VDW (2023). Opiatenkastje. Geraadpleegd op 24 januari 2023 van, <https://www.vdw.nl/producten/opslagsystemen/opiaten-en-medicijnopslag/-3160-metalen-opiatenkastje/>

Vilans (2023). Hulpmiddelenwijzer. Geraadpleegd op 23 januari 2023 van, <https://hulpmiddelenwijzer.nl/hulpmiddelen/medicijnstoffen>

V&VN (2022). Beroepsgeheim. Geraadpleegd op 7 oktober 2022 van, <https://www.venvn.nl/thema-s/beroepscode/beroepsgeheim/>

Catharina Ziekenhuis (2023). Patiëntenfolders, pijnmedicatie (Folder). Geraadpleegd op 25 januari 2023 van, <https://www.catharinaziekenhuis.nl/patientenfolders/pijnmedicatie-ane-029/>